

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-11-13
Besvaras senast
2024-11-20 kl. 12.00

Till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:429 Förbud mot PFAS i bekämpningsmedel

Per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS) återfinns i dag nästan överallt i miljön. Ämnena har använts sedan 1950-talet och förekommer i en mängd olika produkter, bland annat textilier, pappersförpackningar, kosmetika, mobiltelefoner och brandskum. PFAS kallas också för evighetskemikalier, eftersom de inte bryts ned i naturen. De kan också sprida sig långa sträckor via luft och vatten och finns därför i dag över hela jorden. Vi vet att en rad PFAS är reproduktionsstörande, och flera misstänks vara cancerframkallande för människor. Tusentals olika ämnen tillhör gruppen PFAS, och för de allra flesta saknas kunskap om hälsoeffekterna, men det finns skäl att tro att alla är skadliga.

I ett nyligen publicerat positionspapper från Naturskyddsföreningen konstateras att användning av bekämpningsmedel som innehåller PFAS ökar. För närvarande används 19 olika PFAS-ämnen som är godkända att användas i bekämpningsmedel i Sverige. Över 60 ton bekämpningsmedel som är PFAS såldes under 2023 för att användas i odlingar eller på golfbanor. När PFAS i bekämpningsmedel bryts ned bildas TFA (trifluorättiksyra), som inte bryts ned i naturen. I naturen finns halter av TFA som är hundra till tusen gånger högre än andra PFAS-ämnen. I en ny undersökning från Naturskyddsföreningen har man analyserat förekomst av TFA: Det finns höga halter av ämnet i Sveriges jordbrukslandskap, vilket tyder på att bekämpningsmedel är en väsentlig källa till TFA i naturen.

Det behövs mer forskning om TFA, men det är klassat som skadligt för vattenlevande organismer, och studier har visat att det kan vara reproduktionsstörande. TFA har hittats i cirka 90 procent av vårt grundvatten. Vänsterpartiet anser att försiktighetsprincipen bör gälla och att förbud därför bör införas mot PFAS även i bekämpningsmedel.

Sverige har tidigare varit med om att ta fram ett förslag att förbjuda alla PFAS-ämnen på EU-nivå. Men en sådan process tar flera år, och användning av bekämpningsmedel ingår i en annan lagstiftning och omfattas därför inte av förslaget.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Romina Pourmokhtari:

Avser statsrådet att verka för förbud mot PFAS i bekämpningsmedel på nationell nivå och inom EU?

.....

Andrea Andersson Tay (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch